

[Startside](#) > ... > [Familieretlige Forhold Og Arv](#) > [Skilsmisse Og Separation](#) > [Germany](#)

Skilsmisse og separation

 Tyskland

Indholdet er leveret af

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Hvad er betingelserne for at opnå skilsmisse?

I henhold til § 1564, første punktum, i den tyske civillovbog kan et ægteskab kun opløses ved dom på begæring af den ene ægtefælle eller begge ægtefæller.

Et ægteskab kan opløses, hvis det er gået i stykker, jf. § 1565, stk. 1, første punktum, i den tyske civillovbog. Ægteskabet anses for at være gået i stykker, hvis det ægteskabelige samliv er ophørt, og det ikke kan forventes, at ægtefællerne genoptager det (§ 1565, stk. 1, andet punktum, i den tyske civillovbog). Det afhænger således af den aktuelle ægteskabelige situation og af ægteskabets fremtidsudsigter. Hvis ægtefællerne endnu ikke har været adskilt i et år, kan ægteskabet kun opløses, hvis fortsættelsen af ægteskabet af grunde, der kan tilskrives den anden ægtefælles person, udgør en uacceptabel vanskelighed for den ægtefælle, der begærer skilsmisse (§ 1565, stk. 2, i den tyske civillovbog). Lovgiver har fastsat følgende afgørende antagelser om, hvornår et ægteskab er gået i stykker:

- Ægtefællerne har allerede levet adskilt i et år, og begge begærer skilsmisse, eller sagsøgte giver sit samtykke til skilsmisse (§ 1566, stk. 1, i den tyske civillovbog).
- Ægtefællerne har allerede levet adskilt i tre år (§ 1566, stk. 2, i den tyske civillovbog).

Ægtefællerne anses for at leve adskilt, hvis de ikke længere har fælles bolig og husførelse, og det er helt tydeligt, at en af ægtefællerne ikke ønsker at genoptage den fælles bolig og husførelse og ikke ønsker et ægteskabeligt samliv (§ 1567, stk. 1, i den tyske civillovbog).

2 Hvad anses for skilsmissegrund?

I tysk ret er den eneste skilsmissegrund, at ægteskabet er gået i stykker. Der tages i forbindelse med skilsmisse i tysk ret ikke stilling til, om der foreligger skyld hos en af ægtefællerne.

3 Hvilke retlige følger har en skilsmisse med hensyn til:

3.1 de personlige relationer mellem ægtefællerne (f.eks. efternavn)?

Den fraskilte ægtefælle bevarer ægtefællernes navn (§ 1355, stk. 5, første punktum, i den tyske civillovbog). Den fraskilte ægtefælle kan ved at afgive erklæring herom til folkeregisteret genantage sit fødenavn eller det navn, vedkommende havde, indtil giftenavnet blev taget, eller sætte sit fødenavn eller det navn, vedkommende havde, indtil giftenavnet blev taget, før eller efter giftenavnet (§ 1355, stk. 5, andet punktum, i den tyske civillovbog).

3.2 deling af ægtefællernes formue?

3.2.1 Tildelingen af lejligheden og fordelingen af indboet:

Med hensyn til fælles bolig efter skilsmisse finder følgende bestemmelser principielt anvendelse i henhold til

§ 1568a i den tyske civillovbog: Den ægtefælle, der er mest afhængig af at kunne bruge boligen, kan kræve, at den anden ægtefælle overdrager ham eller hende den pågældende bolig. I denne forbindelse bør der lægges særlig vægt på trivselen for de børn, der bor i husstanden, og begge ægtefællers levevilkår. Retfærdigheden kan dog kræve tilbagelevering af andre årsager.

I tilfælde af en lejebolig træder den ægtefælle, som boligen tildeles, i stedet for den ægtefælle, der er forpligtet til at overdrage boligen i henhold til den lejekontrakt, som sidstnævnte har indgået, eller fortsætter alene den lejekontrakt, som begge ægtefæller har indgået (§ 1568a, stk. 3, i den tyske civillovbog).

I tilfælde af ejerbolig:

- Hvis kun den ene af ægtefællerne, alene eller sammen med tredjemand, er ejer af den tidligere bolig, kan den anden kun kræve tilbagelevering i særlige tilfælde, nemlig hvis dette er nødvendigt for at undgå urimelig streghed, jf. § 1568a, stk. 2, i den tyske civillovbog.
- Hvis boligen er ægtefællernes fælleseje, finder principperne i begyndelsen af § 1568a i den tyske civillovbog anvendelse.

I begge tilfælde har både den ægtefælle, der har ret til at tilbagelevere boligen, og den person, der er godkendt til at leje, ret til et lejemål på lokale vilkår.

Med hensyn til indbogenstande bør der skelnes mellem genstande, som er ægtefællernes fælleseje, og genstande, som udelukkende ejes af én ægtefælle. I henhold til § 1568b i den tyske civillovbog kan en ægtefælle, der er mere afhængig af, at indbogenstande anvendes i fællesskab, kræve, at den anden ægtefælle tilbageleverer og overdrager disse indbogenstande. Som det er tilfældet med fælles bolig (§ 1568a i den tyske civillovbog), skal der tages hensyn til de børn, der bor i hjemmet, og ægtefællernes levevilkår, og retfærdigheden kan også kræve tilbagelevering og overdragelse af andre grunde.

De retlige konsekvenser for denne sag er følgende:

- For så vidt angår indbogenstande, der er ægtefællernes fælleseje, kan den ægtefælle, der i henhold til § 1568b, stk. 1, i den tyske civillovbog, overdrager sin ejendomsret til indbogenstanden, kræve en passende godtgørelse herfor (§ 1568b, stk. 3, i den tyske civillovbog).
- En ægtefælle har ingen rettigheder over de indbogenstande, der udelukkende ejes af den anden ægtefælle.

3.2.2 Kompensation for formueforøgelse:

I henhold til tysk ret har ægtefællerne en formueordning med akkvisitionsfællesskab (§ 1363, stk. 1, i den tyske civillovbog), hvis de ikke har indgået en anden aftale om formueforhold mellem ægtefæller i henhold til en ægtepagt. Ægtefællernes respektive aktiver bliver ikke til fælleseje. I henhold til § 1363, stk. 2, andet punktum, i den tyske civillovbog er ægtefællernes erhvervede aktiver under ægteskabet imidlertid underlagt en kompenserende fordeling, når akkvisitionsfællesskabet ophører.

I tilfælde af skilsmisse sker der kompensation for formueforøgelse i henhold til §§ 1373-1390 i den tyske civillovbog.

Formueforøgelsen svarer til forøgelsen af ægtefællens endelige formue i forhold til den oprindelige formue (§ 1373 i den tyske civillovbog).

De oprindelige aktiver er aktiver, der indehaves af en ægtefælle efter fradrag af gæld på tidspunktet for indgåelsen af formueforholdet mellem ægtefællerne, jf. § 1374, stk. 1, i den tyske civillovbog. Efter fradrag af den gæld, der er omhandlet i § 1374, stk. 2, i den tyske civillovbog, tilføjes formuegoder, som en ægtefælle har erhvervet efter oprettelsen af formueforholdet mellem ægtefællerne som følge af dødsfald eller med henblik på en fremtidig arveret, ved gave eller som bidrag, for så vidt som de ikke indgår i indkomsten (herefter "oprindelige privilegerede aktiver").

De endelige aktiver er en ægtefælles aktiver efter fradrag af gæld som følge af opløsning af formueforholdet mellem ægtefællerne, jf. § 1375, stk. 1, i den tyske civillovbog. Reduktioner i de såkaldte "urimelige" aktiver tages ikke i betragtning ved beregningen af de endelige aktiver. Med andre ord lægges det beløb, der svarer til reduktionen af aktiverne som følge af denne urimelige reduktion, til de endelige aktiver (§ 1375, stk. 2, i den

tyske civillovbog). Den dato, der lægges til grund ved beregningen af den endelige formue, er den dag, hvor skilsmissebegæringen blev indgivet, jf. § 1384, i den tyske civillovbog.

I henhold til § 1378, stk. 1, i den tyske civillovbog har den ægtefælle, hvis formueforøgelse er mindre end den andens, ret til halvdelen af forøgelsen som kompensationstilgodehavende i forbindelse med betaling af et pengebeløb.

I særlige tilfælde kan familieretten på begæring af den bidragsberettigede bestemme, at visse formuegoder skal overføres til den ægtefælle, der er bidragsberettiget (§ 1383 i den tyske civillovbog). Dette er dog kun muligt, hvis:

- dette er nødvendigt for at undgå en åbenbar uretfærdighed for den ægtefælle, der er bidragsberettiget, og
- dette kan kræves af den ægtefælle, der er bidragspligtig.

Værdien af disse overdragede aktiver trækkes fra kompensationstilgodehavendet.

Bestemmelserne i §§ 1373-1390 i den tyske civillovbog om kompensation for formueforøgelse finder ikke anvendelse, når ægtefællerne ved notar (§ 1410 i den tyske civillovbog) har valgt et af følgende formueforhold mellem ægtefæller:

- ordningen med særeje (§ 1414 i den tyske civillovbog).
- ordningen med formuefællesskab (§ 1415-1518 i den tyske civillovbog).
- den valgfrie formueordning med akkvisitionsfællesskab (§ 1519 i den tyske civillovbog).

3.2.3 Følgerne for ægtefællernes pensioner

Pensionsrettigheder, som er erhvervet af ægtefællerne under ægteskabet (f.eks. rettigheder som led i den lovpligtige pensionsforsikringsordning, den særlige forsikringsordning for tjenestemænd, arbejdsforsikringsordningen, arbejdsmarkedspensionsordningen eller en privat alders- eller invalidepensionsforsikringsordning), deles ligeligt ved skilsmissen. Derved sikres det, at ægtefællerne tildeles en lige andel af de rettigheder, de har erhvervet under ægteskabet, og at ægtefællerne har selvstændige rettigheder til alderspension.

3.3 ægtefællernes mindreårige børn?

3.3.1 Forældreansvar

Hvis forældrene har fælles forældremyndighed, bevares den fælles forældremyndighed efter skilsmissen. Medmindre andet er nødvendigt af hensyn til barnets tarv, behandler og tager retten kun stilling til forældremyndighedsspørgsmålet, hvis en af forældrene anmoder om at få tilkendt hele eller en del af forældremyndigheden alene. En sådan anmodning imødekommes, hvis den anden forælder giver sit samtykke hertil, og hvis ikke barnet (som her skal være mindst 14 år) modsætter sig det, eller hvis det må forventes, at det tjener barnets tarv bedst at ophæve den fælles forældremyndighed og lade den, der fremsætter anmodningen, få forældremyndigheden, jf. § 1671, stk. 1, i den tyske civillovbog.

Barnet har samværsret. Begge forældre har ret og pligt til at besøge barnet (§ 1684, stk. 1, i den tyske civillovbog). Tysk ret antager, at kontakten mellem barnet og begge forældre generelt er i barnets tarv. Dette gælder uafhængigt af, hvordan forældremyndigheden er fordelt. Som hovedregel reguleres samværsretten efter separation eller skilsmisse kun, hvis en part anmoder herom. Retten kan dog også ex officio vedtage en regel om samværsret, hvis det er i barnets tarv.

3.3.2 Krav på underholds- og børnebidrag

Forældre har forsørgerpligt over for deres børn (§ 1601 i den tyske civillovbog). Børn har ret til underhold, hvis de ikke er i stand til at forsørge sig selv (§ 1602 i den tyske civillovbog). Forældrenes forsørgerpligt afhænger af deres økonomiske formåen (§ 1603 i den tyske civillovbog). I forholdet til deres mindreårige børn og børn, der bor i husstanden indtil de er fyldt 21 år, har forældrene imidlertid en særlig forsørgerpligt, dvs. at der med hensyn til forældrenes økonomiske formåen tages hensyn til, hvilken indkomst der kan opnås, og ikke blot, hvilken indkomst der er til rådighed (§ 1603, stk. 2, i den tyske civillovbog). Principielt skal forældrene opfylde

forsørgerpligten over for børnene i forhold til deres erhvervs- og formueforhold. En forælder, som passer et barn, opfylder imidlertid hele sin forsørgerpligt ved at passe og opdrage barnet (§ 1606, stk. 3, i den tyske civillovbog). Når forældrene lever adskilt, er det således generelt kun den forælder, der ikke bor sammen med barnet, som skal betale underholdsbidrag (§ 1612a, stk. 1, første punktum, i den tyske civillovbog).

Forsørgerpligten over for barnet omfatter de samlede livsforhold, herunder omkostningerne til en passende uddannelse (§ 1610 i den tyske civillovbog).

3.4 forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til den anden ægtefælle?

En ægtefælle skal efter skilsmissen forsørge sig selv (§ 1569 i den tyske civillovbog). Det påhviler således ægtefællerne at udøve en passende erhvervmæssig beskæftigelse (§ 1574, stk. 1, i den tyske civillovbog). Hvis det er nødvendigt for at kunne få en passende erhvervmæssig beskæftigelse, skal ægtefællerne imidlertid lade sig uddanne, videreudanne eller omskole, hvis det må forventes, at de kan gennemføre uddannelsen (§ 1574, stk. 3, i den tyske civillovbog).

En fraskilt ægtefælle har ikke desto mindre ret til underhold:

- så længe og i det omfang, det ikke kan forventes, at vedkommende udøver en erhvervmæssig beskæftigelse, fordi vedkommende passer et fælles barn (§ 1570 i den tyske civillovbog) eller er syg, invalid eller fysisk eller åndeligt svækket (§ 1572 i den tyske civillovbog)
- i det omfang, det på et givet tidspunkt, navnlig ved skilsmissen eller efter at den fraskilte ægtefælle har passet og opdraget et fælles barn, på grund af vedkommendes alder ikke kan forventes, at vedkommende udøver erhvervmæssig beskæftigelse (§ 1571 i den tyske civillovbog)
- så længe og i det omfang, den fraskilte ægtefælle lader sig uddanne, videreudanne eller omskole for at udligne manglende kompetencer eller ulemper, der er opstået på grund af ægteskabet. Betingelsen er imidlertid, at vedkommende hurtigst muligt påbegynder uddannelsen, videreuddannelsen eller omskolingen for at kunne søge passende erhvervmæssig beskæftigelse, der varigt gør det muligt for vedkommende at forsørge sig selv, og at det kan forventes, at vedkommende gennemfører uddannelsen (§ 1575 i den tyske civillovbog)
- så længe og i det omfang, ægtefællen efter skilsmissen ikke kan finde passende erhvervmæssig beskæftigelse (§ 1573, stk. 1, i den tyske civillovbog)
- så længe og i det omfang, det af øvrige tungtvejende grunde ikke kan forventes af ægtefællen, at vedkommende finder erhvervmæssig beskæftigelse, og det under hensyn til begge ægtefællers interesser ville være groft urimeligt at nægte vedkommende underholdsbidrag (§ 1576 i den tyske civillovbog)
- i det omfang indtægterne ved passende erhvervmæssig beskæftigelse ikke er tilstrækkelige til fuld forsørgelse (§ 1573, stk. 2, i den tyske civillovbog).

Underholdsbidragets størrelse afhænger af ægtefællernes levestandard og omfatter også udgifterne til en passende forsikring i tilfælde af sygdom og plejebestand samt i visse tilfælde alder og mindsket erhvervsevne (§ 1578 i den tyske civillovbog). Er den ægtefælle, der er bidragspligtig, ud fra sine erhvervs- og formueforhold og under hensyn til sine øvrige forpligtelser ikke i stand til at opfylde sin bidragspligt over for den anden ægtefælle uden at bringe sine muligheder for at forsørge sig selv på passende vis i fare, så skal vedkommende kun yde bidrag i det omfang, det under hensyn til den fraskilte ægtefælles behov og erhvervs- og formueforhold er rimeligt (§ 1581, første punktum, i den tyske civillovbog). Under alle omstændigheder skal den ægtefælle, der er bidragspligtig, bevare det, der skal til for at opretholde ægtefællernes levestandard.

I henhold til § 1578b i den tyske civillovbog kan underholdsbidraget reduceres og/eller begrænses rent tidsmæssigt, hvis ubegrænset betaling heraf viser sig at være urimelig. Denne mulighed for at reducere og/eller begrænse bidraget rent tidsmæssigt i henhold til § 1578b i den tyske civillovbog gælder navnlig for §§ 1570-1573 i den tyske civillovbog, ifølge hvilke de i § 1570 i den tyske civillovbog nævnte betragtninger med hensyn til rimeligheden af at forlænge underholdsbidraget efter at barnet er fyldt tre år af grunde, der har relation til barnet eller forældrene, udgør en særlig regel for tidsmæssig begrænsning.

Ved den afvejning, der skal foretages i henhold til § 1578b i den tyske civillovbog, skal der tages hensyn til barnets tarv for det fælles barn, der opholder sig hos den forælder, som er udpeget til at passe og opdrage barnet. Der skal ligeledes tages hensyn til, i hvor høj grad ægteskabet har medført ulemper for den pågældende forælders mulighed for at forsørge sig selv. Der kan være ulemper forbundet med ægteskabet, hvis den

forælder, over for hvem der består forsørgerpligt, tjener en lavere indkomst, end vedkommende ville have tjent uden at være gift I henhold til § 1578b, stk. 1, tredje punktum, i den tyske civillovbog kan en sådan ulempe f.eks. skyldes, at den pågældende forælder har passet børnene, og at vedkommende har måttet fordele sin tid mellem at passe hjemmet og udøve erhvervsmæssig beskæftigelse. Ved den samlede vurdering af de ulemper, som er opstået på grund af ægteskabet, skal der tages højde for alle forhold i den konkrete sag, herunder ægteskabets varighed.

4 Hvad betyder det retlige begreb "separation" i praksis?

En ægtefælle kan, hvis vedkommende ønsker det, uden særlige formaliteter leve adskilt fra den anden ægtefælle. I §§ 1361-1361b i den tyske civillovbog (jf. punkt 6) findes særlige regler vedrørende adskillelsens varighed.

5 Hvad er betingelserne for at opnå separation?

Ægtefællerne skal leve adskilt. Ægtefællerne anses for at leve adskilt, hvis de ikke længere har fælles bolig og husførelse, og det er helt tydeligt, at en af ægtefællerne ikke ønsker at genoptage den fælles bolig og husførelse og ikke ønsker et ægteskabeligt samliv. Det ægteskabelige samliv ophører med at eksistere, selv om ægtefællerne lever adskilt i hjemmet (§ 1567, stk. 1, i den tyske civillovbog).

6 Hvilke retlige følger har en separation?

Hvis ægtefællerne lever adskilt, eller hvis en af ægtefællerne overvejer at leve adskilt, så kan en ægtefælle kræve, at den anden ægtefælle overlader vedkommende den fælles bolig eller en del deraf til dennes brug alene, hvis dette er nødvendigt for at undgå en alvorlig fornuftsstridig situation (§ 1361b i den tyske civillovbog). Hvis den ægtefælle, som begæringen er indgivet til, ulovligt har skadet eller truet med at skade den anden ægtefælles fysiske integritet, helbred eller frihed eller har truet med at skade den anden ægtefælles liv, bør hele boligen normalt udelukkende overlades til den anden ægtefælles brug.

Fordelingen af indbogenstande kan også reguleres i tilfælde af adskillelse (§ 1361 i den tyske civillovbog). Begge ægtefæller kan i den forbindelse kræve, at den anden udleverer de indbogenstande, som tilhører vedkommende. De er imidlertid forpligtet til at stille dem til rådighed for den anden ægtefælle, for så vidt som sidstnævnte har brug for genstandene til at holde sin husstand adskilt, og i hvert enkelt tilfælde, hvor det er retfærdigt (f.eks. tilbagelevering af vaskemaskinen til den ægtefælle, som børnene bor sammen med). Indbogenstande, der tilhører ægtefællerne i fællesskab, fordeles mellem dem i overensstemmelse med retfærdighedsprincippet. Dette berører dog ikke ejerskab, medmindre ægtefællerne aftaler andet.

Desuden kan en ægtefælle under adskillelsen kræve, at den anden betaler et rimeligt underholdsbidrag i medfør af § 1361 i den tyske civillovbog i forhold til ægtefællernes levestandard og erhvervs- og formueforhold. Dette underholdsbidrag under adskillelsen kan henføres til solidariteten mellem ægtefæller og har til formål at sikre, at ingen af ægtefællerne kommer til at stå i en behovssituation som følge af adskillelsen. Derudover er formålet at give ægtefællerne mulighed for at genskabe et ægteskabeligt samliv uanset deres økonomiske forhold. Ægtefællerne har altså stadig et forholdsvis stort ansvar over for hinanden, således at der ikke stilles for store krav med hensyn til økonomisk uafhængighed og indtægt. En ægtefælle, som lever adskilt, er berettiget til underhold, hvis vedkommendes indkomst og formue ikke giver ham eller hende mulighed for at forsørge sig selv.

7 Hvad betyder det retlige begreb "omstødelse af ægteskab" i praksis?

Et ægteskab kan ikke erklæres ugyldigt i tysk ægteskabslovgivning.

I henhold til § 1303, andet punktum, i den tyske civillovbog er et ægteskab, hvor en af ægtefællerne endnu ikke er fyldt 16 år på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, imidlertid ugyldigt. I sådanne tilfælde kan familiedomstolen fastslå, at ægteskabet ikke eksisterer.

Et ægteskab kan også omstødes ved rettens afgørelse efter begæring (§ 1313 ff. i den tyske civillovbog).

Procedurer for omstødelse af ægteskab eller manglende indgåelse af ægteskab er sjældne i praksis.

8 Hvad er betingelserne for at få omstødt et ægteskab?

Grundene til omstødelse af ægteskab omfatter krænkelse af loven eller manglende samtykke ved ægteskabets indgåelse. Grundene til omstødelse af ægteskab er anført i § 1314 i den tyske civillovbog.

9 Hvilke retlige følger har omstødelsen af et ægteskab?

Ægteskabet opløses ved retskraften af afgørelsen om omstødelse, jf. § 1313, andet punktum, i den tyske civillovbog. Konsekvenserne af omstødelse af ægteskab bestemmes kun delvist (i de tilfælde, der er omhandlet i § 1318 i den tyske civillovbog) af bestemmelserne vedrørende skilsmisse.

10 Findes der udenretslige alternativer til løsning af spørgsmål vedrørende skilsmisse?

I tilfælde af skilsmisse har forældrene ret til rådgivning hos børne- og ungdomsforsorgen (Jugendamt). Rådgivningen skal hjælpe forældre, der er blevet skilt eller lever adskilt, med at skabe sådanne rammer for udøvelsen af forældremyndigheden, at det tjener barnets eller den unges tarv. Forældrene får under passende inddragelse af barnet eller den unge hjælp til at nå til enighed om, hvordan forældremyndigheden skal udøves. Samtlige rådgivningskontorer er opført i en database på adressen <https://www.dajeb.de/>. Der er desuden mulighed for gennem mægling at bilægge forskellige stridigheder og nå frem til en mindelig ordning. Der findes yderligere oplysninger om familiemægling på adressen <https://www.bafm-mediation.de/>

11 Til hvilken instans skal jeg indgive min ansøgning (begæring) om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min ansøgning?

Tysk ret omfatter kun skilsmisse, omstødelse af ægteskab eller fastslåelse af, om der er indgået ægteskab eller ej (§ 121 i lov om proceduren i familiesager og ved frivillig retspleje (Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit)).

En anmodning i ægteskabssager skal i princippet indgives til afdelingerne for familieretlige sager ved distriktsdomstolen - familiedomstolen - (§ 23b i lov om domstolenes organisation (Gerichtsverfassungsgesetz), § 111, stk. 1, og § 121 i lov om proceduren i familiesager og ved frivillig retspleje). Spørgsmålet om stedlig kompetence reguleres ved § 122 i denne lov. Ægtefællerne skal repræsenteres af en advokat, jf. § 114 i lov om proceduren i familiesager og ved frivillig retspleje.

12 Kan jeg få helt eller delvis fri proces?

Enhver, som på grund af sine personlige og økonomiske forhold ikke eller kun delvis eller kun i form af rater kan svare omkostningerne ved at føre sag, kan anmode om retshjælp i forbindelse med sager ved familiedomstolene. Betingelserne for at få tildelt retshjælp er, at den part, der anmoder om retshjælp, har tilstrækkelig udsigt til at få medhold, og at der ikke er tale om unødigt trætte. På denne måde får også økonomisk svagere stillede adgang til domstolene. Retshjælpen dækker alt efter indtægt og aktiver helt eller delvist partens egne retsomkostninger. Udgifterne til advokatrepræsentation dækkes, når retten stiller krav om, at man lader sig repræsentere ved en advokat. Der findes yderligere oplysninger i brochuren "Beratungshilfe und Prozesskostenhilfe" ("Juridisk rådgivning og retshjælp", foreligger kun på tysk), som er tilgængelig på webstedet for det tyske ministerium for juridiske anliggender på adressen <https://www.bmj.de/>.

13 Er det muligt at anke en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab?

En afgørelse om skilsmisse eller omstødelse af ægteskab kan appelleres i henhold til § 58 ff. i lov om proceduren i familiesager og ved frivillig retspleje. Appelsagerne behandles af de regionale appeldomstole (Oberlandesgericht). Det er her igen obligatorisk at lade sig repræsentere ved en advokat.

14 Hvad er fremgangsmåden, hvis jeg ønsker at få en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden EU-medlemsstat, anerkendt i denne medlemsstat?

For så vidt angår afgørelser truffet i retssager, der er indledt før den 1. august 2022, finder følgende bestemmelser anvendelse:

I Tyskland anerkendes en sådan afgørelse (undtagen afgørelser truffet i Danmark) automatisk i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 ("Bruxelles IIa-forordningen"), dvs. uden at det er nødvendigt at gennemføre en særlig anerkendelsessag. Forudsætningen i henhold til Bruxelles IIa-forordningen er dog, at retssagen om skilsmisse, separation, omstødelse af ægteskab eller fastslåelse af, at et ægteskab er ugyldigt, er indledt efter den 1. marts 2001 (se artikel 64 i Bruxelles IIa-forordningen for undtagelser hertil). I endnu ældre sager finder den forordning, der gik forud for Bruxelles IIa-forordningen, altså Bruxelles II-forordningen, i første omgang anvendelse.

Som hovedregel kræver afgørelser truffet i Danmark fortsat en særlig anerkendelsesprocedure i henhold til § 107 i lov om proceduren i familiesager og ved frivillig retspleje.

For så vidt angår afgørelser truffet i retssager, der er indledt den 1. august 2022 eller senere:

I Tyskland anerkendes en sådan afgørelse (undtagen afgørelser truffet i Danmark) automatisk i henhold til Rådets forordning (EU) nr. 2019/1111 af 25. juni 2019 ("Bruxelles IIb-forordningen"), dvs. uden at det er nødvendigt at gennemføre en særlig anerkendelsessag.

Det skal bemærkes, at Bruxelles IIb-forordningen også indeholder bestemmelser om automatisk anerkendelse af officielt bekræftede dokumenter, som er formelt udstedt eller registreret, og aftaler, der er registreret den 1. august 2022 eller senere, i sager om skilsmisse og separation, som har bindende virkning i domsstaten.

15 Hvilken domstol skal jeg rette henvendelse til for at gøre indsigelse mod anerkendelsen af en retsafgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i sådanne tilfælde?

For så vidt angår afgørelser truffet i retssager, der er indledt før den 1. august 2022, finder følgende bestemmelser anvendelse:

I det omfang Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 finder anvendelse, ligger den stedlige kompetence vedrørende ikke-ankendelse af en sådan afgørelse hos den byret (Amtsgericht) (familieret (Familiengericht)), hvor en øverste regional domstols sæde er beliggende, og inden for hvis kompetenceområde

- den person, som anmodningen vedrører, har sit sædvanlige opholdssted, eller
- hvis dette ikke er tilfældet – interessen i at fastslå anerkendelsen af afgørelsen består, eller behovet for bistand foreligger,
- eller hos familieretten i Pankow.

Der gælder dog en undtagelse for Niedersachsen, hvor den eksisterende kompetence ifølge ovennævnte kriterier er koncentreret centralt for de tre regionale appeldomstole hos byretten i Celle.

Proceduren reguleres af bestemmelserne i lov om internationale procedurer på det familieretlige område i den affattelse, der var gældende den 31. juli 2022, sammenholdt med bestemmelserne i lov om proceduren i familiesager og ved frivillig retspleje.

Det skal bemærkes, at den samme procedure i princippet også gælder for anmodninger om afslag på anerkendelse af et officielt bekræftet dokument, som er formelt udstedt eller registreret, eller om afslag på anerkendelse af en registreret aftale om skilsmisse og separation.

For så vidt angår afgørelser truffet i retssager, der er indledt den 1. august 2022 eller senere, finder følgende bestemmelser anvendelse:

I det omfang Rådets forordning (EU) nr. 2019/1111 af 25. juni 2019 finder anvendelse, ligger den stedlige kompetence vedrørende ikke-ankendelse af en sådan afgørelse hos den byret (Amtsgericht) (familieret (Familiengericht)), hvor en øverste regional domstols sæde er beliggende, og inden for hvis kompetenceområde

- den person, som anmodningen vedrører, har sit sædvanlige opholdssted på tidspunktet for sagens indledning eller
- hvis dette ikke er tilfældet – interessen i at fastslå anerkendelsen af afgørelsen består, eller behovet for bistand anerkendes,
- eller hos familieretten i Pankow.

Der gælder dog en undtagelse for Niedersachsen, hvor den eksisterende kompetence ifølge ovennævnte kriterier er koncentreret centralt for de tre regionale appeldomstole hos byretten i Celle.

Proceduren er omfattet af bestemmelserne i lov om internationale procedurer på det familieretlige område sammenholdt med bestemmelserne i lov om proceduren i familiesager og ved frivillig retspleje.

16 Hvilken skilsmisselovgivning anvender domstolene i skilsmisssager mellem ægtefæller, der ikke har bopæl i denne medlemsstat, eller som har forskellig nationalitet?

Hvilke retsregler der anvendes på skilsmisse, når retsreglerne i en anden stat indgår i sagen, fastsættes i Tyskland og 16 andre EU-medlemsstater efter bestemmelserne i den såkaldte Rom III-forordning (Rådets forordning (EU) nr. 1259/2010 af 20. december 2010 om indførelse af et forstærket samarbejde om lovvalgsreglerne i forbindelse med skilsmisse og separation). Den lov, der skal anvendes i henhold til Rom III-forordningen, gælder også, selv om denne lovgivning ikke er loven i en deltagende medlemsstat.

Dette websted er en del af "[Dit Europa](#)".

Giv os din mening om, hvor nyttige disse [oplysninger](#) var.

Sidste opdatering: 23/01/2026

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.